

„Edinost“

Izšla enkrat na dva, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Narožnina znaša:

za celo leto 34 kros
za pol leta 17 „
za tri leta 5 „
za en mesec 1 kros
vredno je plačevati naprej. Na narožnini se priložne naročnine se sprava se sira.

Če naročnik v Trstu se prodajajo po ceni s številkami po 6 stotink (3 avč.); v vsaki krosu pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasiilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petilo. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zabavne domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefinancirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, iz sprejemanje inseratov v ulici Molir plecolo št. 3, II. nadst.

izjatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“, v Trstu

Na obrambo staroslovenskega bogoslužnega jezika.

Zagrebski »Katoliški list« je bil prinesel vest, da je rimska kongregacija za obrede (S. C. R.) izdala letos zopet nov, ostrejši dekret proti uporabi glagolskega staroslovenskega bogoslužnega jezika. Glavne točke novega ukaza so sledeče:

1) Glede na I. čl. dekreta od 5. avgusta 1898 smeti je vzeti v izkaz, kjer je dovoljen staroslovenski glagolski jezik, samo one cerkve, v katerih se more sigurno in natančno dokazati, da so imele te cerkve v resnici tak »privilegij« ter da so ga zadnjih 30 let nepretrgoma rabile. Kjer se ne more dokazati tega, je držati latinski jezik. Tudi se takim cerkvam ne smejo prištevati one, kjer se rabijo samo deli sv. maše, kakor n. pr. evangelij, Gloria, Credo in Očenaš; tudi ne, če narod poje in moli svoje molitve v narodnem jeziku. Tak izkaz se mora predložiti sami rimski kongregaciji za obrede.

2) V cerkvah, kjer se je glagolica izgubila, se ne smejo opravljati slovesne sv. maše na staroslovenskem glagolskem jeziku.

3) S tem je združena tudi uporaba narodnega cerkvenega obrednika (rituala) v enakem obsegu.

Take so določbe najnovejšega ukaza. S tem je napovedan boj na življenje in smrt proti slovenskemu bogoslužju v Primorju, posebno v Liburniji in v Istri. S takim dekretom v rokah prihaja iz Rima novi tržaški škof — »angelj miru«. A kak mir bo to? Ubi solitudinem faciunt, pacem appellant. Ko uničijo vse, kar je v cerkvi slovenskega, potem — bo mir!

Sedaj je prišel čas, da se ves naš narod pripravi na obrambo svojih cerkvenih pravic. Rimska kongregacija za obrede je ustanovljena v to, da pazi na red. Vse svoje odloke izdaja (po navadni formuli) »sporazumno s sv. Očetom«. Navzlic temu pa je tukaj prestopila svojo moč in svoj delokrog.

Sv. cerkev in njeni zakoniti predstavitelji rimski papeži so priznali vsemu slovenskemu narodu, kjer-koli živi in biva, posebno pa v mejah slovenske domovine, pravico do svoje samostalne cerkve in do svojega narodnega bogoslužja, bilo to bogoslužje vztočno unijatsko (cirilsko ali

grško-slovensko), ali pa zapadno rimsko (hijeronimsko, ali rimsko-slovensko). To slovensko pravico je povzdignila sv. cerkev do take veljave, kakor jo uživajo hebrejski, grški in latinski narodi!

Muogo bojov so imeli prestati Slovani za svojo cerkev in svoj bogoslužni jezik. Vsa nasprotstva so pa večinoma izvirala od — Nemcev! Kadar so Nemci stezali roke po slovenskih deželah, vselej so prej napadali slovensko cerkev!! Sedaj mečejo zopet svoje oči na Trst, Opatijo in na Istro — zato je zopet prva slovenska cerkev, ki mora prenašati hude napade. Odstranili so slovenske škofo, vse Primorje nima več niti jednega svojega škofa, izvzemši vrlega slovenskega sinu, dra. Mahničiča, ki pa biva na strani, na otokih. Za škofo se zgublajo cerkveni prelati in kanoniki. A tudi za niže svečenstvo so pripravljene hude verige.

Kdo naj brani sedaj slovensko cerkev? To ni nič novega. Zgodovina nam opisuje, kako žilavo in vztrajno so znali braniti Slovani svoj bogoslužni jezik. Zapisano je pa tudi v zgodovini, kako zvitimi in hinavskimi napadi so hoteli razni nasprotniki uničiti slovenske cerkvene svetinje!

Za časa sv. Cirila in Metodija so učili Nemci in Latince, da samo v treh jezikih (hebrejsko, grško in latinsko) je dovoljeno opravljati božjo službo. Temu nasproti sta določila papeži Hadrijan II. in Ivan VIII., da se ne sme napadati in zaničevati slovenskega bogoslužja pod kaznijo izobčenja. A Ivan VIII. je temu še dodal: »Ne samo v treh, ampak v vseh jezikih ukazuje sv. Pismo slaviti Gospoda!« (Pismo papeža Ivana VIII. na sv. Metodija od dne 14. junija 879).

Štirideset let po Metodijevi smrti so odložili latinski škofo na cerkvenem zboru v Splitu zatreti slovensko bogoslužje med Hrvatji. Papež Aleksander II. je na to po svojem delegatu Iv. Kardevala prepovedal z vso ostrostjo slovensko bogoslužje. Proti temu se je vzdignil ves hrvatski narod, posebno pa otok Krk. Papež je moral popustiti in je zopet vzpostavil slovensko bogoslužje. Hrvatom je bilo tukaj lahko zmagati, ker njih latinski nasprotniki so lažljivo učili, da so Slovani Goti in da je slovensko bogoslužje gotsko bogoslužje, katerega da je znašel »krivoverec« Metodij!

Rimska stolica ni mogla podpirati tega.

»Jaz niti ne vem drugače«, je odgovoril umetnik. »Vaše predavanje spominja jako na Ronschera. Gotovo ste poslušala tam to pesem«.

Predstojnica je pogledala Nikolaja s začudenim pogledom.

»Odkod znate vi to?... Res, jaz sem slišala to pesem najprej pri Ronscheru.«

»Zato jo predavate kakor pevkinja iz cafe-chantanta!... A ta igra naglasovirju!... Kolikokrat sem vam rekel, da ne igrajte naglo in zmešano, brez čustva in brez takta. »Noch einmal, noch einmal« se ne peva tako, kakor pevate vi, temveč moderato, počasi. Vaš tempo je prebrz, človek ne uživa nič pri tem. V ostalem, v prvo, ko pridem k vam, bom pazil, da vas upotim v pravi tempo«.

»Prosim te za to... Ti bom jako hvaležen«, je prosil predstojnik, dočim je ona obečala, da jako rada vsprejme vsak poduk njegov.

Grof Orfej, vedno galanten nasproti nežnemu spolu, je pristopil malo za tem k predstojnici, da jej izjavi svoje zadovoljstvo.

»Jako lepo, madame!... Jaz sem bil iznenadjen«, je govoril grof dobro vedé, da pretiruje.

»Ne morem sprejeti«, ga je odbila pred-

Saj je bila ta laž predebela. Zato so zmagali Hrvatje na vsej fronti!

Pod papežem Gregorijem VII. so nasprotniki Slovanov iznašli novo orožje proti narodnemu slovenskemu bogoslužju. Učili so, da je služba božja v narodnem jeziku za Slovane nevarna, ker se nahajajo v sv. Pismu take skrivnosti, ki jih je nevarno narodu odkriti, »da jih ne bi kdo krivo umel«. Na to je papež Gregor VII. prepovedal slovensko bogoslužje. Ali Slovani se niso udali. Gregor VII. jih tudi ni preganjal radi tega. Njegov naslednik Inocencij IV. je slovensko bogoslužje zopet vzpostavil in potrdil.

In tako je šlo naprej do najnovejših časov, dokler niso skoraj povsodi med Slovenci, Hrvatji, Čehi in Poljaki zatrli Ciril Metodij-sko cerkev in slovenski bogoslužni jezik.

Da bi uničili sedaj zadnje ostanke, so v visoki starosti sedanjega papeža Leona XIII. iznašli novo orožje proti našemu cerkvenemu jeziku. Sedaj uče proti belodani resnici, češ, da je slovenska pravica do svoje cerkve in do svojega bogoslužja »privilegij«, ki ni vezan na slovenski narod, ampak na »kamenje« nekkih cerkva.

Proti temu naj bi prinašali razloge in dokaze?!

Ne zaradi brezvestnih nasprotnikov se hočemo ozreti na to, ampak zaradi našega naroda, da mu pokažemo, kako svete so njegove pravice in kako grešne so one roke, ki mu jih zatirajo.

Že sv. Ciril in Metodij sta dokazala pred sv. Stolico v Rimu, da ima slovenski narod lep blaglasen jezik, ki je dostojen, da stopi na oltar Gospodov. Kakor hebrejski, grški in latinski narod, tako so tudi Slovani poklicani, da slavijo Gospoda. Sv. cerkev je na to po naslednjih sv. Petra, papežih Hadrijanu II. Ivanu VIII., priznala slovenskemu narodu pravico do svoje samostalne Kristove cerkve in do svojega bogoslužnega jezika. Sv. cerkev je na to Slovanom priznala na podlagi božjega in naravnega prava, — kakor je to priznalo hebrejskemu, grškemu in latinskemu narodu. A ta pravica je priznana ljudem in ne slovenskemu »kamenju«!

Ali more kdo vzeti, zatreti to pravico? Al se more ta pravica kedaj izgubiti?

Božje in naravno pravo ne neha nikdar, dokler bo zemlja stala. Nikdo na zemlji ne sme nastopiti proti pravicam narodov, ki so

svojnica. »Maestro Nikolaj ni zadovoljen z mojim predavanjem.

»Ali ona je lepo pela«, se je obrnil Orfej z vprašajočim izrazom proti grofu Janku, kateri je stal pri njem.

»Cvrček, nič drugega nego cvrček!« je odgovoril ta. »Da bi bili tudi insekti pevci, bila bi med njimi veličina prvega reda«, je dodal nepomirljivi grof Janko.

Med tem se je markeza Mary spretno vplela v razgovor z Melito in Nikolajem, kateri jo je jako zanimal. On je takoj zapazil, da ta zanimiva, ekcentrična dama spada v vrsto onih žen, kakoršnih si želi on. Markeza, ki je tudi nekaj časa preživela v Parizu, je poslušala z velikim interesom umetnikovo pripovedovanje o življenju pariškega elegantnega sveta in duševne aristokracije. Spomini na metropolo sveta so takoj oživeli v njej, da si je želela čim preje zopet vrniti se v Pariz. To je bilo po njenem pričanju edino mesto, v katero je spadala ona s svojim umom, s svojim živim, nenasitnim srcem in nebrzdanimi strastmi.

Neopaženo so se pridružili temu krogu grofica, domačinka in Branimir.

»Ne bi vas rada motila«, je rekla Alica. »Imam le par važnih besed na reko adresu«.

utemeljene na božjem in naravnem pravu. Tudi sam rimski papež ne sme storiti tega! Tudi on je vezan na zakon! A naši junaški dedje so znali v svoj čas dobro ločiti, kje so dolžni papeža poslušati in kje ne, kar katoliški cerkvi ni bilo na škodo. Nasprotno, ravno s tem je bila utrjena ljubezen med našimi dedji in sv. Stolico!

Sedaj se pripravljajo zopet nevihte na cerkvenem polju. Naše cerkvene pravice so prišle zopet v nevarnost. Ali kakor so znali nekdanji naši očetje braniti čast sv. Cirila in Metodija in slovensko bogoslužje, tako se vzdignejo Slovenci in Hrvatje sedaj na obrambo svojega prava. Prve so vzdignile svoj glas naše občine, ki zahtevajo, da se naš jezik v celoti vpostavi v domačih cerkvah. Za njimi pridejo druga društva in korporacije, pak razni stanovi in ugledni zasebniki. Ves narod naš, od prvega gospoda do zadnjega delavca, se pripravlja, da obrani sloven. bogoslužje.

Nekateri pravijo, naj se opusti boj za glagolico, pa naj se vse delovanje prenese za uvedenje unijatskega obreda. To bi ne bilo prav. Mi ne smemo pustiti, da bi se nam izgukala bila pravica. A je še tudi drug vzrok. Teško je misliti, da ves narod prestopi v unijatsko cerkev. Zato moramo za one, ki ostanejo v rimskem obredu, ohraniti rimsko-slovensko cerkev z glagolskim bogoslužnim jezikom! Nobeden naš človek ne sme izgubiti pravice do samostalnosti na cerkvenem polju! Mi hočemo braniti svoje pravice v vztočni in zapadni cerkvi.

Tako stojimo mi sedaj, kakor so stali nekdanji naši junaški dedje. Mi bomo branili svoje. Bog nam pomози! Amen!

Glagoljaš pop — r —

Politični pregled.

V Trstu, 1. julija 1902.

Goriški deželni zbor je sedaj odobril izvolitev dra. Treota. Kakor znano, je bil deželni zbor prvič razveljavil Treotovo izvolitev. Dr. Treo je bil izvoljen vnovič na našem Krasu. Sedaj pa so se italijanski poslanci odločili za odobrenje. Najbolje tako. Izlasti pa v interesu volilcev in miru v deželi je, da se ne bodo vnovič raznemale strasti. In radi — recimo tako — nade do boljega razmerja med obema strujama naših

O tem je grofica s smehljajočim obrazom svoje velike modre oči obrnila na Melito.

»Na mene?« se je javila takoj Melita, prijazno, da, skoro ponižno proti svojemu običaju. »Izvoli le povedati«.

»Meliti, katera je danes videla, da Branimir živi v prijateljskih in poslovskih odnošajih z grofom Slavomirom, je pala ta hip srečna misel na um, da si napravi grofico za zaveznico in zaščitnico, ako ne bi bila sama sposobna izvesti svoje najnovejše osnove. Morala je torej skrbeti, da si osigura čim večjo naklonjenost grofice, katera jej pride — brez dvoma — ob primernem času ravno prav.

Prišli smo te prosit, lepo prosit«, je nadaljevala grofica, »da nam tudi ti kaj zopreješ... Gospod Rudnić je jako radoveden, ker sem mu povedala, da imaš nenavadno grlo, da si prava umetnica...«

Res tudi jaz se usojam naponžnejše prositi«, je rekel zmedeno Branimir, v katerega je Melita, čim je začel govoriti, uprla svoj prijazni, neodklonljivi pogled. Ta pogled je tako silno deloval nanj, da ni niti prav vedel kaj govori. Pretresel se je do skrajnosti in čutil, kako mu kri sili v obraz.

(Pride še.)

PODLISTEK.

36

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Evzen Tomič; prevedel Radi.

Prvi del.

IV.

Ta Melitin razgovor z Nikolajem ni trajal dolgo. Morala sta prekiniti, da ga potem zopet nadaljujeta. Za glasovir je sela tudi gospa predstojnica. Tudi ona je hotela nekaj doprinesiti društveni zabavi. Začela je igrati zaključno pesem drugega dejanja iz operete »Ptičar«, a ko je prišla do napeva o slavcu, je začela tudi peti s svojim tankim, kričečim glasov. S posebnim oglejem in ko- ketnim obrazom, na katerem se je moglo takoj zapaziti, da je nespretno kopirano, je pela znani refrain:

Noch einmal, noch einmal
Sing' nur sing, Nachtigall!

Poslušali so jo in aplavdirali ob zaključku.

Gospod predstojnik se je požuril do Nikolaja, ki je stal z Melito tik glasovirja in ga vprašal, da-li je zadovoljen.

»Le povejte iskreno, dragi Nikolaj!« ga je prosila gospa predstojnica.

slovenskih poslancev v deželnem zbornu, kakoršnjega bi krvavo potrebovali izlasti go spodarski interesi dežele, moremo le iskreno obžalovati, da niso tudi konservativni slovenski poslanci glasovali za odobrenje. Saj s tem, če pokažemo nekoliko vstrpljivosti in tolerance do drugače mislečega človeka, se še nismo nič odmaknili od svojega stvarnega stališča, ali — kakor se dandanašnji tako rado govori — od svojih »načel«. In na vse zadnje je to protivljenje vendar-le afront proti veliki večini volilcev, ki so dvakrat glasovali za Treota in katere treba tudi nekoliko spoštovati in spoštovati! In če vzamemo še zelo verjetno eventualnost, da bi ta večina tudi v tretjič glasovala zopet za Treota, je bilo to protivljenje proti odločitvi neprevidno tudi s praktičnega stališča stranke same, ker bi v volilnih, pahaenih v tretjič v vrtnice borb in strasti in v — občutne stroške, le naraslo ogorčenje in ozlovljenje.

In tudi v slučaju, da bi dr. Treo v tretjič podlegel, je še vedno neko vprašanje, s katerim mora računati vsaka stranka, ako res hoče dobro narodu: vprašanje, ali bi bil za konservativno stranko, ki ima itak veliko večino med slovenskimi poslanci, dobiček od takega naraščanja res v pravem razmerju s škodo, ki bi jo trpeli obojstranski v deželi po ponovnem razvnetju strasti?!

Boj med Dunajem in Budimpešto.

Včeraj je bil na Dunaju jako važen 4^{1/2} ure trajajoč ministerski svet pod predsedništvom cesarja. Istega sta se udeležila ministerska predsednika dr. Körber in pl. Szell in minister za vanje stvari, grof Goluchowski. Namen temu posvetovanju je bil baje ta, da se s pomočjo cesarjevega posredovanja poravnava konflikt, ki je radi nagojbenih pogajanj nastal med obojestranskima vladama. Govori se, da se je tudi posrečilo, doseči zbliznanje med obema ministroma, ki bodeta te dni nadaljevala nagodbena pogajanja.

Trozveza obnovljena. Ako hočemo objeti se svojim razumom vso pomembnost dejstva, da je zveza naše monarhije z Italijo in Nemčijo zopet obnovljena, treba, da čitatelji pojave veselja ravno v tistih časopisih Nemčije in Italije, ki so na glasu posredovateljev med respektivnima vladama in veliko svetovno javnostjo. Berolinska, oficijelna politika Nemčije službeča glasila kar plavajo v valovju radosti. Da vam z vso zvenečo frazeologijo, kolikor jim jo je na razpolago, govorijo o garancijah, ki jih baje daje trozveza za evropski mir, to nas ne moti. Diplomate v Berolinu ne bi bili diplomate, ako bi naravnost govorili, zakaj se tako veselo obnovljenja trozveza? Mi čujemo njihovo divje veselje in to nam zadošča! Sosebno pa mi Jugoslovani moramo voditi čiste, če tudi neprijetne račune. Za nas bo imela trozveza tudi v bodoče isti usodni pomen, kakor ga je imela do sedaj. Ali pa še huje! Sode po pisavi v avtoritativnih listih — kakor sta n. pr. »Tribuna« in »Patria« — moramo biti pripravljani na vse, tudi na to, da bomo mi Jugoslovani še v večji meri, nego se je to godilo doslej, morali plačevati troške te politične zveze se svojimi gmatnami in kulturnimi interesi, z žrtvami na gospodarskem polju in izgubami na pogojih svoje narodne ekzistence! »Patria« govori v svoji radosti — različno od Berolincev — prav odkritosrečno. Kakor oznanilo nadaljnjih narodnih in političnih bata, ki jih bomo prejeli mi radi trozveze, naj nam služijo nastopne besede v »Patrii«: »Italija se nada, da najde priliko, da se pridruži zvezi ne le s politično pametjo, ampak tudi s svojim srcem. Dobre vesti, ki nam prihajajo iz dveh preljubljenih, od Italijanov obljudenih pokrajin, utrjajo to nado! In dunajska »Neue Freie Presse« nam potrjuje te besede: »Namigavanje velja Trentinu, kjer se vprašanje amouprave bliža rešitvi, in Trstu, ki dobi novega s posebnimi odnošaji mesta seznanjenega namestnika!«

Pojasniti je menda dovolj — jasno. In če nismo pozabili, da je »Neue Freie Presse« glasilo gospoda Körberja in gospoda Goluchowskega — potem vemo zadosti za svoje račune, vemo, kaj je gospod grof Goluchowski dogovoril z gospodom Bilovom za g. Prinettija na škodo temu lojalnemu prebivalstvu v slovenskem Primorju!

In tudi to nam je povedala »Patria« v svoji ljubeznjivi odkritosti, da bo nož trozveze še na dalje rezal po mesu naših sgrarnih, obrtnih in trgovinskih interesov, rekši samosvetno: »To politično zvezo popolne tudi trgovinske pogodbe.«

G. grof Goluchowski je torej ukrenil vse potrebno, da morejo Italijani tudi »s srcem« prestopiti prag trozveze. Mi pa vemo, kaj čuti za nas to italijansko srce, mi vemo, da pogoj za uresničenje tega, po čemer hrepeni to srce, je — naša narodna smrt.

Mi pa nočemo umreti, mi hočemo živeti, mi hočemo vsej braniti to življenje svoje do zadnje sledi možnosti!

In ker hočemo življenje, hoteti moramo tudi boj. In ta boj mora biti nacionalen za nas. Tako sili prav stvari. Drugod po Slovenskem — blagor njim! — menijo, da smejo govoriti, da se je narodni boj že preživel, ali z drugimi besedami: da narodnega boja ne treba več. Mi primorski Slovani nismo še in ne bomo še z lepa — kakor kažejo dogodki — tako srečni, da bi si mogli privoščati luksuz nenarodnih bojev! Nam je in ostane še nacionalni boj v življensko potrebo — narodni boj je in ostane za nas vprašanje življenja. To dejstvo je možno obžalovati in je obžalujemo tudi mi. Obžalovati je mora vsakdo; kdor je prijatelj narodu, mora želeči, da bi vse svoje sile mogli posvečati kulturnim, socialnim in gospodarskim interesom. Ali tu gre za biti ali ne biti: umikati se morajo tudi najlepše želje pred krutosjto resnice. Naj se le smejejo pomilovalno naši — kakor pravijo — starokopitni in »preživelci« politiki; to nas ne more motiti, da ne bi ostali nacionalni boritelji, dokler bo obstala za nas — nacionalna nevarnost!

Nova kvota. Uradni list objavlja cesarjevo pismo na ministerskega predsednika, s katerim se za dobo jednega leta določa premenjena kvota 66-939:33-061.

Bolezen angleškega kralja. Oficijelna poročila o bolezni kralja Edvarda se glase še vedno optimistično, ali njih besedilo je sestavljeno tako čudno, tako previdno, da napravljajo tak utis, da — ne moreš prav verjeti, da govore resnico: ker te ne prepričuje! Tudi londonsko prebivalstvo, ki je začetkom večinoma popolnoma zaupalo oficijelnim poročilom, je postalo sedaj nezaupno in jim ne veruje več prav. Vedno bolj se širi prepričanje, da kralj ne preboli te bolezni.

Tržaške vesti.

Kresovi na čast sv. Cirila in Metodija. Na predvečer praznika sv. Cirila in Metodija dne 4. julija se pripravljajo povsod, kjer biva naš narod, da s kresovi in z drugimi razsvetljavami počastijo spomin slovenskih apostolov.

Izvedeli smo, da se posebno po tržaški spodaji okolici, v Sv. Ivanu, v Rojanu in Barkovljah pripravljajo na lepo slavnost. V sv. Ivanu pričakujejo za ta dan tudi dragocena kipa sv. Cirila in Metodija, ki sta namenjena za glavni altar.

Naš narod se je probudil in stopa z junsko močjo na dan. Razvil je prapor sv. Cirila in Metodija, ta divni prapor slovenske prosvete in slovenske svobode. Slavimo slavno slavo Slovanov slavnih!

Slovenskim županstvom. Tržaški magistrat obvešča pismeno vse one občine, v katere je spadal ta sli oni, ki je sedaj zadal bil domovinsko pravico v Trstu.

Da se ta obveščanja vrše samo v laškem jeziku, je sicer krivično, ali je vsaj umljivo — ker je uradni jezik našega magistrata izključljivo laški. Našim občinam ne preostaja drugega, nego jemati na znanje taka obveščila! Pač pa morajo ista od svoja strani, tudi kadar pišejo tržaškemu magistratu, pisati le slovenski.

Neka štajerska občina je vrnila eno takih obvestil — ker niso umeli jezika.

Ker tudi tržaški magistrat mora vsprejemati taka in druga obvestila v vseh jezikih in ker ni sredstva, s katerim bi mogli prisiliti tržaško občino, da bi dopisovala tudi v neitalijanskih jezikih, bo torej najbolje, ako se taka obvestila jemljejo na znanje.

Še nekaj reminiscence o Legiuem zborovanju. Povedali smo že včeraj uvodoma, da je bila nedeljska slavnost o priliki Leginega zborovanja (kakor so običajno vse laške slavnosti, ki se prirejajo v našem mestu): eminentno irredentističnega značaja. Dovolj očitven dokaz v to je bila že — kakor omenjeno — italijanska krona, ki se je bliščala na sredi trga! Kdor pa kljub temu še dvomi o pravem pomenu te krone, bo pa gotovo na jasnem, ako mu povemo, da so se z balkona mestne hiše določno slišali tudi klici »evviva l'Italia«. Irredenti-

stičnega značaja bil je tudi Venezianov govor, — pa ne na zborovanju, ker tam si ni upal govoriti — marveč na banketu v telovadnici laške ginnastiehe v ožjem domačem krogu. Dobro kosilo in močne pijače so menda — kakor kaže — Veneziana tamkaj vendar toliko ojunali, da je spregovoril par besed v zatrdilo, da on še vedno upa na neko »k o n č n o v e l i k o z m a g o«! Na katero zmago more upati? Na zmago njegove stranke ne, ker ista je doživela že velikih zmag in jej večih zmag ne more prorokovati niti največi optimist. Na zmago italijanskega naroda kakor takega tudi ne, saj ima isti vso moč v rokah, toliko v Trstu, kolikor v Istri! Več, nego toliko, absolutno ne more doseči! Pač pa ve dr. Venezian ravno tako dobro, kakor mi, da je na Primorskem jedino slovanski narod oni, katerega čakajo v bodočnosti pravične zmage nad laškimi zatiralci. Torej: na katere zmage je mogel namigovati?

Ze s tem, da ni povedal, katere zmage misli, je vsakomur, ki hoče razumeti, dovolj jasno namignil, da misli na irredentistične zmage, da si že v duhu predstavlja vihrajočo laško tricoloro na tržaškem gradu ter laške vojake, korakajoče po tržaških ulicah. Nočemo se pripraviti z drom. Venezianom o tem, v koliko da so njegove nade opravičene — vsakakor pa naj ne pozabi, da so bili laški »junaki« tisti, ki so bežali pred Menelikom — temveč le konstatiramo, da je imel njegov govor na banketu irredentističen značaj in da je bil ta govor jeden dokaz več o irredentističnem značaju nedeljske slavnosti.

Sicer pa nas tolaži dejstvo, da je irredentistična klika zgubila v širokih masah skoraj vso zaslombo, ker so iste slednjič vendar prišle do spoznanja, da so puble fraze in prazne obljube vendar premajhna oškodovina za to, da bi si od oligarhije pustile povleči kožo čez glavo.

Poleg »Piccola« delajo se tudi ostali kamoristični listi jako zadovoljne z vspehom nedeljske slavnosti. No, ako je njim prav, da so mesto ploskanja želi zvižganje, mesto »evviva!«-klicev klice »abbasso la camorra«, ako jim je nadalje prav, da je ogromna množica ljudi, ki je bila zorana na velikem trgu, »demonstrirala« proti njim, molče ali glasno, ako jim je prav, da je nekaj gospodičev prejelo nekaj klofut, da so se morali poskriti v mestno palačo, da so morali pobegniti iz kavarn — ako je vse to njim prav, zakaj naj bi ne bilo nam?!

Kamoristični listi se hvalijo tudi s tem, da je bilo gledališče »Verdi« polno zborovalcev. O tem pa bi res bolje storili, da bi molčeli. V resnici pa se to »natlačenje« reducira v to, da so bile lože precej dobro zasedene, v parterju je bilo kakih 30 oseb, galerija pa je bila prazna. Vse pa bi »Piccolo« radovoljno prenesel, le tega ne more, da so se dohodki društva močno zmanjšali in radi tega pretaka v današnji številki britke solze. Gremo niz-dolu.

Prosimo pojasnila. Ker se nam poroča od več zanesljivih strani, da je bila minole sobote popoldne (proti večeru) razobešena na leseni zgradbi, ki je ravnokar dovršujejo nad kanalom pred cerkvijo sv. Antona novega, razobešena slovenska trobojnica. To zastavo da so razobesili delavci one lesene stavbe, v znak veselja, ker je bila zgradba oni dan srečno pokrita. Ker pa je ta trobojnica zginila takoj po osmi uri zvečer, prosimo onega, ki kaj ve o tem, da izvoli naznaniti temu uredništvu: kdo je dal sneti to trobojnico in iz katerih vzrokov?

Več radovednežev.

Izlet na miljski hrib. Ob krasnem nedeljskem vremenu je priredil močan oddelek »Kolašev« in »Kolašic«, ter nekaterih dragih gostov zaseben izlet na lepi miljski hrib. Prvi večji oddelek se je odpeljal ob 12. uri 15 minut z miljskim parnikom, drugi, manjši oddelek pa je odplul ob 3. uri 15 minut do Milj.

Nad Miljami, pri sv. Barbari, smo se ustavili pod murvo gospoda župana Čača, kjer nam je g. Korčec postregel z dobro istrsko kapljico.

Ko smo se ohladili in odpočili, ter zapeli par zborov, smo se podali k »Božičem«, kjer smo se kasneje združili z drugim oddelkom. Pri čaši izvrstnega domačina smo zapeli celo vrsto slovenskih in hrvaških zborov. V veliki in za tamošnje kraje res lepi dvorani se je nabralo precejšnje število domačih veljakov, ki so se, kakor so nam zatrjali, uprav divili lepoti naše slovenske

pesmi. Ali nismo se samo zabavali, ampak pogovorili smo se tudi z nekaterimi tamošnjimi veljaki, izlasti o jako važnih stvareh, ki so na dnevnem redu v občini Miljski, a g. M. Cotič je izustil krasno napitnico.

Domačini so bili najradostneje iznenađeni po našem — neprijavljenem prihodu in so nas prav zaresno karali, ker smo sami zakrivali, da nas niso mogli vsprejeti in postreči — kakor so oni rekli — bolj dostojno.

Mi pa smo imeli več tehtnih vzrokov, da nismo nikomur prijavili svojega prihoda. Oficijelno pa zletimo tjskaj ob prvi priliki. Pred 7. uro smo že bili zopet v Miljah. Ob 7. uri in pol smo pa že odpluli proti Trstu.

Parnik je bil natlačeno poln raznih izletnikov, med katerimi je bilo največ onih, ki so se vozili gledat razsvetljavo, prirejeno Legašem po našem magistratu.

Čim so odvezali parnik smo zacirili lepi mešan zbor »Vse belo«, kar je vidno iznenadilo izletnike in pa miljske meščane, ki so se v velikem številu zbrali na pomolu. — Po dovršeni pesmi je precejšnji del izletnikov ploskal, — žal besede pa ni bilo čuti od nobene strani.

Mejpotoma smo še zapeli »U boj« in »Spomin na Zagreb«, potem pa smo bili naprošeni po kapitanu, naj bi ne peli več v neposredni bližini tržaškega obrežja, kateri uljudni prošnji smo seveda radi ustregli.

Da govorim resnico: mi smo bili celó pripravljani na kako izzivanje in smo radi tega nastavili potrebne opazovalce. Ker pa, kakor rečeno, ni bilo najmanjšega izzivanja in je bilo mesto tega celó ploskanja, smatramo za našo dolžnost zahvaliti se vsem sopotnikom, posebno pa drugorodcem, na njihovem prijaznem in veledostojnem vedenju.

Ni treba, da se ravno ljubimo; in objemljemo, dovolj je, da se — spoštujemo, ko moramo že živeti vsi na tej lepi točki ob Adriji.

Slovenec spoštuj Italijana! Italijan spoštuj Slovenca! Tako se odstrani odurno, po irredenti in Židih tu sem zanešeno sovraštvo med obema narodnostima.

Našim poštenjakom po Miljskem hribu pa kličemo: ostanite trdni kakor zid od grada! In — na svidenje!

Izletnik.

Za lepo in pravilno cerkveno petje!

Pišejo nam: Minolo nedeljo sem bil pri sv. Ivanu. Praznovali so god sv. Ivana. Ni mi bilo žal. Procesija je bila sijajna, kakor že dolgo ne. A to slavje ni bilo pomembno samo v cerkvenem pogledu, ampak simptomatične pomembnosti je bilo tudi za našo narodno stvar. Toliko slovenskih trobojnic sv. Ivan še ni videl nikdar. Zastava naša je plapolala ponosno, dolgi do ulice Giulia, torej notri v mesto. Na nekaterih hišah so plapolale — kakor sem izvedel pozneje — do naslednjega dne. In nikdo se ni spodtkal nad njimi. Tudi na cerkvenem stolpu je vihrala trobojnica. Udeležba na procesiji je bila ogromna. Dušlo je veliko ljudij iz mesta in iz vse okolice. In vsej tej množici se je predstavilo lepo naše selo kakor stari narodni, poštenei, značajni in ponosni sv. Ivan. Čast Svetoivancem!

Ali o drugem važnem predmetu sem hotel govoriti, kakor je označeno že v naslovu.

Na procesiji pri sv. Ivanu so peli cerkveni peveci latinski, društvo »Zvezda« pa slovensko.

V tržaški okolici pa pomnijo vsi starejši ljudje da se je pri slovenskih mašah od nekdanj pelo [e v slovenskem jeziku. To je postala po nekod že ukoreninjena tradicija. In kdor bi jo hotel sedaj odpraviti, bi le pospeševal idejo prestopa v unijatstvo! Sicer pa se pojejo tudi večkrat latinske maše, ali v tem ni nikake doslednosti. Za bolj imenitne večje praznike pojejo latinsko, za manjše praznike in o petih mašah med tednom pa še vedno v slovenskem jeziku. In ljudstvu po nekod je zadovoljno latinskih maš! Komaj pričakuje, da bo slišalo s kora »Kyrie eleison«! Ali ne, da bi kdo mislil, da je ljudstvo vneto za latinščino, ampak latinske maše ugajajo le zato ker so složene v takem stilu, da mladim ljudem privzdigujejo pete na ples da dražijo in spominjajo ljudi, na posvetno veselje in posvetne razkošnosti. Skladatelji teh imenitnih tržaških maš niso imeli o skladanju obzira na svetost na pomen in skrivnost besed, ampak mislili so le na vnanji efekt. Njihove maše so teatralne, lahkomisljane posveta in mehkužne. Kdor v

Telovadno društvo „Tržaški Sokol“.

VARILO

REDNI OBČNI ZBOR

ki se bo vršil

v soboto, dne 5. julija 1902.

ob 8. uri in pol zvečer

v društveni telovadnici (ulica Coroneo 15).

DNEVNI RED:

1. Nagovor staroste.
2. Poročilo tajnika o društvenem delovanju.
3. Poročilo blaginjnika.
4. Poročilo učitelja o lovadbi.
5. Volitev odbora.
6. V. l. pregledovalcev računov.
7. Eventualni predlogi.

ODBOR.

Konsumno društvo v Lonjerju išče

krčmarja

s sposobno kuharico.

Kdor bi reflektiral na to mesto, naj se zgleda pri načelstvu društva.

Irgovski pomočnik

z dobrimi spričevali želi vdobiti službo trg. pomočnika ali magacinerja, najraje v Trstu. Ponudbe naj se pošiljajo pod »Magaciner« na upravo »Edinosti«.

Izza mnogo let

preskušeno domače zdravilo

Frana wilhelm
lekarnarja

c. in kr. dvornega zalagatelja
Neukirchen, spodnje avstrijsko.

Fran Wilhelm odvajajoči čaj
Zavitak K 2.— Poštni zavitek 15 zavitekov K 24.

Wilhelmov želišni sok
1 stekl. K 2.50. Poštna pošiljatev 6 stekl. K 10.

C. in kr. priv.

Wilhelmova tekoča maža „Bassorin“
1 škatljica K 2. Poštna pošiljatev 15 kom. K 24.

Wilhelmov oblič
1 škatlja 80 stot. 1 ducat škatljic K 7.—
5 ducatov škatljic K 30.—

Poštno pošiljatev franco zaboj v vse avstro-ogerske postaje.

Vključno se v mnogih lekarnah v se izročnostnih paketih, kjer jih pa nimajo, pošiljajo.

VELIKA ZALOGA

snovij za moške obleke iz tu- in inozemskih tovarn

Nasl. Frana Hitty

ul. Barriera vecchia 13.

Velik izbor:

perila, perkalja, cefira, satena.

Specijaliteta podlag (fodre) in drobnarij za krojače.

Naročbe za moške obleke po meri se izvrše po zelo ugodnih cenah v 24 urah.

Na zahtevo vzorci brezplačno in poštne prosto.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporča svojim cenjenim rojakom svoje najbolje in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljno-t naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporča svojim rojakom v mestu, okolici in na dežel: v zmislu gesla: **Svoji k svojim!**

S kosčekom sladkorja ali nekaj vode zavžite po potrebi 20 do 40 kapljic.

A. Thierry-jevega balzama

se zeleno varstveno znamko »nuna« in na kovinskem zamašku vtisnjeno tvrdko. **Edino pristno**, da urešite kašelj in očistite vse dihalne organe. **Vdobjiva se v lekarnah.** Po pošti 12 malih ali 6 velikih steklenic 4 krone.

Thierry (Adolf) Limited lekarna k angelju varuhu v Pregradi (Rogatec Sauerbrunn.)

Naj se izogiblje ponarejanj ter pazi na zeleno varstveno znamko »nuna«, ki je registrirana v vseh naprednih državah.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.

Poštno naročbe se izvrše takoj. Pošiljatev so poštne proste.

Prezema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se toplo priporča **Josip Stantič** čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. priv. avstr. Lloydja.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“
tvrdo

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti giedališču „Armonia“ s krojačnico, kjer se izvršuje obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5 — Trst.

— **Kožuhar in izdelovalec kap** —

Odlikovano na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovalne in kap za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje poprave z vso točnostjo in skrbjo ter shranjuje vse kožuhovalne in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

Skladišče vina ulica Aequ. edotto 23. Prodaja vina

odih in buteljkah, Fine pašne in dezertne vina na debelo in drobno, franco na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

Velika zaloga krompirja

Podpisani priporča svojo zalogo raznovrstnega krompirja po najnižjih cenah.

Zaloga se nahaja

v ulici **Valdirivo 11.** (zraven „Hotel Nazionale“).

Udani **Vatovec Jakob.**

Svoji k svojim!

Naznanilo.

Se naznanja slavnemu občinstvu, da se nahaja **Novo tržaško pogrebno podjetje**

Alojzija Mozetič-a na lesnem trgu št. 4 (pred kavarno „Armonia“).

Svoji k svojim! «Novo pogrebno podjetje» je v narodnih rokah, zato se toplo priporočamo vsem našincem v mestu in v okolici. I-to se nahaja na lesnem trgu št. 5, na vogalu nasproti kavarne »Armonia«.

Velikanska množina pohištva

in **tapetarij**

se nahaja za samo **en mesec** po priložnostnih cenah v krasni dvorani

„TERSICORE“

ulica Chiozza št. 5, I. nad.

Izdelki najboljših mizarjev.

Spoštovane slovenske gospodinjice

Zahtevajte pri svojih trgovcih

ново

Ciril-Methodijevo cikorijo.

Velikanski izbor raznega pohištva

spalne in jedilne sobe, svetlo ali megleno politirane.

Bogat izbor

divanov, okvirjev, ogledal, stolic, stenskih ur

se nahaja v dobroznani

zalogi pohištva

Rafael Italia

Trst - ul. Malcantone št. 1. - Trst.

M. Aite

trgovina z manifakturnim blagom

ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8
s podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro st. 5.

si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in cenj. odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila zgoraj omenjeno podružnico zato, da more v polni meri zadostiti vsem zahtevam cenj. odjemalcev.

V obeh prodajalnicah vdobjiva se razno blago najbolje kakovosti in najmodernejše iz pr. in tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tu je velikanski izbor platnena in bombažnega blaga, prtov in prtičkov ter vsake vrste perila, bodi od bombaža, ali platna. Pletenine, svilenine raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke Velikanski izbor snovij za narodne zastave in trakov za društvene znake.

Sprejema naročbe na moške obleke po meri, krere izvrši najtočneje in najnatanjeje po cenah, da se ni bati konkurence.

Poskušaj, da se prepričaš!

Svicarska urarska obrt. Samo 16 K.

Naznanjamo vsem veščakom, častnikom poštne, železniškim in redarskim uradnikom kakor tudi vsakomur ki rabi dobro uro, da smo oprežili edino razprodajo novoiznajdene originalne genfske 14-karatne remont. ure zlatega-elektro-plaque, „sestav glashütte“. Te ure imajo protimagnetične precizne urni stroj so najtačnejše regulirane in preskušene in dajamo za vsako uro 3-letno pisarno jamstvo. Okrov ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovkov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in veščaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6 mesecih 10.000 dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pisem. Cena uri za gospode ali dame le 16 kron poština in colnina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejam možnost od usnja. Krasne in moderne verižice od zlatega plaque za gospode ali dame (tudi ovratnice) po 3 — 5. — in 8. — K. Ako ura ne ugaja, se sprejeme nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpošiljanje po poštnem povzetju ali predplačilu.

Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur „Chronos Basel (Švica)“**. Za pisma v Švico je staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

TOVARNA POHIŠTVA IGNACIJ KRON

Dvorni založnik. Ustanovlj. 1848.

TRST

ul. Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.

Ulica Cassa di Risparmio

Ceniki, izvorni naris, načrti za sobe — na zahtevanje brezplačno. —

GLOBUS

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško, Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega društva na življenje in rente

centralno ravnateljstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavnica 2,000,000 K, ustanovljena od dunajskega bančnega društva in bavarske hipotekarne in menične banke v Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim premijam. Sprejema zavarovanje et oš brez zbirniškega glasila, izplača se v slučaju žentve ali prehoda v vojaše zavarovani znesek proti namnu odbitku pred pretikom z varovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Riva dei Pescatori št. 1. Telefon 469.

Iščete se povsod zastopniki in agenti.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih: **Sport & Salon** najlegantnejši, najbogatejši na vsebini, v visokih in odličnih krojih, v društvi in javnih lokalih tu in inozemstva najbolj razširjeni nemški družinski list, ki vsprejema rodbinska, društvena, umetniška in športna poročila brezplačno.

Izhaja vsako soboto.

Naročiti se more z vsako številko in stane na leto:

navadna izdaja K 24-24 Mk. posamezno 50 st. 50 Pf.
luksna " 40-40 Mk. " 1 K 1 Mk.
krasna " 100-100 Mk. " 2 K 2 Mk.

Posamične številke proti plačilu v znakah.
Uredništvo in uprava: Dunaj, IV., Plösslgasse 1.